

SKUODO RAJONO MOSĖDŽIO GIMNAZIJOS SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Skuodo rajono Mosėdžio gimnazijoje (toliau – Gimnazija) tvarkos aprašo (toliau – Tvarkos aprašas) paskirtis – padėti gimnazijos bendruomenei užtikrinti sveiką, psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugią, aplinką, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškoms.

2. Tvarkos aprašas nustato patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą Gimnazijoje.

3. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

3.1. į patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

3.2. kiekvienas Gimnazijos administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie patyčias, turi nedelsiant reaguoti ir jas stabdyti;

3.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie patyčias amžiaus ir pareigų, nuo patyčias inicijavusių ar patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų.

4. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

5.1. **patyčios** – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui;

5.2. patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

5.2.1. **žodinės patyčios**: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

5.2.2. **fizinės patyčios**: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinės žalos darymas ir kt.;

5.2.3. **socialinės patyčios**: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

5.2.4. **elektroninės patyčios**: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

5.3. patyčias patiriantis vaikas – mokinys, iš kurio yra tyčiojamas;

5.4. patyčių iniciatorius/skriaudėjas – vaikas ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų;

5.5. patyčias patiriantis suaugęs – administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar techninis darbuotojas, iš kurio tyčiojasi mokinys (-iai);

5.6. patyčių stebėtojas – vaikas, matantis ar žinantis apie patyčias;

5.7. patyčių prevencija – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti, imantis Gimnazijos bendruomenės narių (mokinių, administracijos atstovų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių;

5.8. patyčių intervencija – visuma priemonių, taikomų visiems patyčių dalyviams (patiriantiems patyčias, patyčių iniciatoriams, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant jų tėvus (globėjus, rūpintojus) (Priedas Nr. 1);

5.9. **patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną** – patyčių situacijos Gimnazijoje stebėjimas renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, taip pat reiškinio tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

6. Tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija; Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, kitais įstatymus įgyvendinančiais teisės aktais.

II. PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA GIMNAZIJOJE

7. Patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi Gimnazijos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi Gimnazijos direktorius, Vaiko gerovės komisijos nariai, klasių vadovai, direktoriaus pavaduotojai ugdymui, o jos vykdyme dalyvauja visi Gimnazijos bendruomenės nariai.

8. Gimnazijos direktorius ir (ar) įgaliotas asmuo yra atsakingas už Tvarkos aprašo parengimą ir vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremtą kasmetinio Gimnazijos patyčių prevencijos priemonių plano parengimą, jo pristatymą Gimnazijos bendruomenei ir vykdymą.

9. Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašo įgyvendinimą koordinuoja Gimnazijos Vaiko gerovės komisija. Vaiko gerovės komisija kasmet:

9.1. inicijuoja ir koordinuoja anoniminės vaikų apklausos vykdymą ir apibendrina jos rezultatus;

9.2. surenka apibendrintus duomenis iš klasių vadovų, socialinio pedagogo dėl Gimnazijoje fiksuotų pranešimų apie patyčias ir atlieka jų analizę;

9.3. remiantis iš Olweus apklausos ir pranešimų apie patyčias analizės duomenimis, rengia patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

9.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį Vaiko gerovės komisijos posėdyje;

9.5. teikia siūlymus Gimnazijos direktoriui dėl patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo Gimnazijoje, jos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;

9.6. teikia siūlymus Gimnazijos direktoriui dėl Tvarkos aprašo tobulinimo;

9.7. atlieka kitus Gimnazijoje Tvarkos apraše numatytus veiksmus.

10. Klasės vadovai ir socialinis pedagogas kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie patyčias, informuoja Vaiko gerovės komisijos narius, koordinuojančius vykdymo Tvarką, apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus klasėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su patyčiomis.

III. PATYČIŲ INTERVENCIJA GIMNAZIJOJE

11. Visais įtariamų ir realių patyčių atvejais kiekvienas Gimnazijos administracijos atstovas, pedagogas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas reaguoja (Priedas Nr. 2):

11.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtariamą keliančius veiksmus;

11.2. primena vaikui, kuris tyčiojasi, Gimnazijos nuostatas ir elgesio taisykles;

11.3. jei vaikui reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus), Gimnazijos darbuotojus) ar institucijas (pvz., policiją, greitąją pagalbą);

11.4. informuoja klasės vadovą, jam nesant - socialinį pedagogą ar direktoriaus pavaduotoją ugdymui apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias;

11.5. esant reikalui informuoja Gimnazijos direktorių;

12. Klasės vadovas, jam nesant - socialinis pedagogas, direktoriaus pavaduotojas ugdymui ar Gimnazijos direktorius gavęs informaciją apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias:

12.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai patyčių atvejis;

12.2. organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;

12.3. vykdo tolesnę patyčių situacijos stebėseną.

12.4. Pasikartojus patyčių atvejui kartu su socialiniu pedagogu užpildo pranešimo apie patyčias formą (Priedas Nr. 3), kurią registruoja Patyčių registracijos žurnale (Žurnalas laikomas socialinio pedagogo kabinete).

12.5. esant sudėtingesnei situacijai socialinis pedagogas inicijuoja Vaiko gerovės komisijos posėdį.

13. Vaiko gerovės komisija, įvertinusi turimą informaciją:

13.1. numato veiksmų planą (individualūs pokalbiai su skriaudėju, skriaudžiamuoju, stebėtojais, jų tėvais, klase, kt. priemonės), supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;

13.2. informuoja Gimnazijos direktorių apie esamą situaciją;

13.3. vykdo plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja, organizuoja pakartotinius susirinkimus situacijos įvertinimui.

14. Vaikui pasityčiojus iš administracijos atstovo, pedagogo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo, asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias turi informuoti Gimnazijos direktorių, kuris imasi Gimnazijos tvarkos apraše ar kituose Gimnazijos dokumentuose numatytų veiksmų.

15. Administracijos atstovui, pedagogui, švietimo pagalbos specialistui ar techniniam darbuotojui pasityčiojus iš vaiko, asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias turi informuoti Gimnazijos direktorių, kuris imasi Gimnazijos tvarkos apraše ar kituose Gimnazijos dokumentuose numatytų veiksmų.

16. Gimnazijos direktorius, sužinojęs apie Gimnazijos darbuotojo patiriamas patyčias arba Gimnazijos darbuotojo tyčiojimąsi, privalo nedelsdamas imtis priemonių.

17. Kitiems patyčių dalyviams pagal individualius poreikius Gimnazijoje teikiama švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalba.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

18. Visi dokumentai, esantys vaiko asmens byloje, ir duomenys, susiję su vaiku ir jo asmeniniu gyvenimu, yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.

19. Klasių vadovai pasirašytinai instruktažų lapuose iš elektroninio dienyno supažindina mokinius su šiuo tvarkos Aprašu kiekvienų mokslo metų rugsėjo mėnesio pirmąją savaitę.

20. Tėvai su šiuo aprašu supažindinami žinute per elektroninį dienyną su nuoroda į Gimnazijos internetinę svetainę. Tvarkos aprašo nuostatos primenamos tėvų susirinkimų metu.

21. Aprašas skelbiamas Gimnazijos internetinėje svetainėje.

**SKUODO RAJONO MOSĖDŽIO GIMNAZIJOS
REAGAVIMO Į PATYČIAS IR ATSAKOMYBĖS UŽ JAS TVARKA**

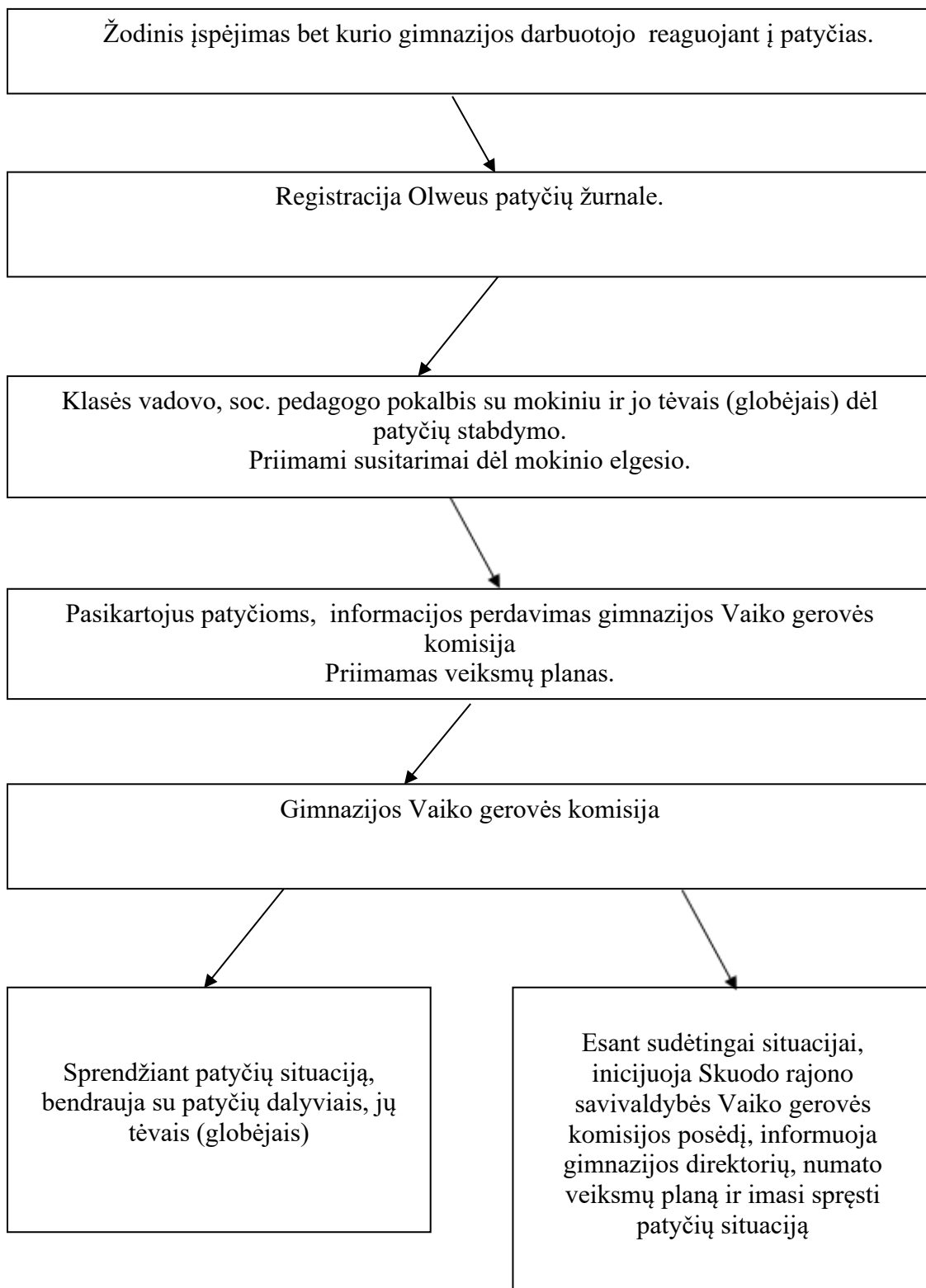
1. Patyčias patiriančio asmens veiksmai:
 - 1.1. nusišalina nuo patyčių situacijos;
 - 1.2. nedelsdamas praneša klasės vadovui, jam nesant - socialiniam pedagogui ar direktoriaus pavaduotojui ugdymui.

2. Patyčių stebėtojo veiksmai:
 - 2.1. esant galimybei įsikiša ir taikiai stabdo patyčių situaciją;
 - 2.2. praneša klasės vadovui, jam nesant - socialiniam pedagogui ar direktoriaus pavaduotojui ugdymui.

3. Patyčių iniciatoriui/skriaudėjui taikomos poveikio priemonės:
 - 3.1. žodinis įspėjimas baigti patyčias;
 - 3.2. pasiaiškinimo rašymas;
 - 3.3. pokalbis siekiant išsiaiškinti situaciją;
 - 3.4. pastaba į Tamo ir tėvų informavimas;
 - 3.5. tėvų iškvietimas į Gimnaziją;
 - 3.6. svarstymas Vaiko gerovės komisijoje;
 - 3.7. svarstymas direkciniame posėdyje;
 - 3.8. perdavimas teisėsaugos institucijai.

**SKUODO RAJONO MOSĖDŽIO GIMNAZIJOS
REAGAVIMO Į PATYČIAS IR PAGALBOS JOMS ĮVYKUS PLANAS**

PASTEBĖJUS AR ĮTARUS PATYČIAS

SKUODO R. MOSĖDŽIO GIMNAZIJOS PRANEŠIMO APIE PATYČIAS FORMA

Pranešimo data

Ugdymo įstaigos pavadinimas: Skuodo r. Mosėdžio gimnazija

Bendrieji duomenys:

Kam pranešta apie patyčias	
Kas pranešė apie patyčias	
Kada įvyko patyčios (data, val.)	
Kur įvyko patyčios	
Kokia patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
☐	Fizinės: vaiko užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, įspyrimas, kumštelėjimas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.);
☐	Žodinės: pravardžiavimas, grasinimas, užgauliojimas, erzinimas ir kt.
☐	Socialinės: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad vaikas yra nepageidaujamas ar atstumiamas;
☐	Elektroninės: patyčios vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, vaiko asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.).
☐	Kiti pastebėjimai (įrašyti) _____ .
Ar yra žinomas tokio elgesio pasikartojimas	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

Vaiko, <i>patyrusio patyčias</i> , vardas, pavardė, amžius, klasė	
Vaiko/-ų, <i>kuris tyčiojosi</i> , vardas, pavardė, amžius, klasė	
Vaiko/-ų, <i>stebėjusio patyčias</i> , vardas, pavardė, amžius, klasė	

Išsamesnė informacija apie įvykį:

Gimnazijos pedagogo ar kito darbuotojo elgesys šioje patyčių situacijoje:

Veiksmų po įvykio, planas su:

Vaiku, patyrusiu patyčias	
Vaiku, kuris tyčiojosi	
Stebėtojais	
Patyčių dalyvių tėvais	
Kitais gimnazijos darbuotojais	
Kita (įrašyti)	